

Rättelse enligt 36 § förvaltningslagen (2017:900)

I Skolinspektionens beslut från den 24 juni 2024 i ärende med diarienummer 2024:2465 har en uppenbar felaktighet uppmärksammats på grund av myndighetens skrivfel. På sidan 11 i beslutet ska det första stycket under rubriken "Omständigheter som ligger till grund för bedömningen" rätteligen vara:

Av inlämnad dokumentation avseende frånvaro framgår följande. Skolan har cirka 195 elever. Under perioden vecka 2 till vecka 15, 2024, har totalt 135 elever, vilket motsvarar cirka 69 procent av alla elever, en frånvaro om mer än 25 procent och 68 elever (cirka 35 procent) en frånvaro som överstiger 50 procent. För läsåret 2023/2024 (vecka 35, 2023, till vecka 15, 2024) har 126 elever (cirka 65 procent) mer än 25 procent frånvaro och 54 elever (cirka 28 procent) en frånvaro om minst 50 procent.

I tjänsten

X Sofie Lindén

Beslutsfattare
Signerat av: Sofie Lindén

Huvudman

Praktiska Studier Riks AB, organisationsnummer 5565755500
Box 213
101 24 Stockholm

Ärendet

Tillsyn av Praktiska Gymnasiet Malmö Norra i Malmö kommun.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Praktiska Studier Riks AB att vid vite av 8 miljoner kronor senast den **15 november 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd och frånvaroutredningar. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Om Praktiska Studier Riks AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande innebär att återkallelse av godkännande kan bli aktuellt, trots att föreläggandet följts, om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från detta föreläggande (26 kap. 15 § skollagen).

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Praktiska Studier Riks AB ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 2024-08-15 till 2024-11-11 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
2. Om en utredning visar att eleven har behov av särskilt stöd i form av reducerat program ska rektorn fatta beslut om detta i enlighet med författningarnas krav. Detta innebär, utöver att eleven själv önskar bli befriad från undervisning, att beslut fattas endast under förutsättning att eleven har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Detta innebär vidare att ett beslut om reducerat program fattas inom ett åtgärdsprogram. Rektorn ska i förekommande fall dokumentera när beslut om reducerat program har fattats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen och 9 kap. 6 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Frånvaroutredning

3. Rektorn ska se till att en utredning om en elevs frånvaro inleds om en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro, om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera de elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro samt när utredningar inletts och, i förekommande fall, slutförts för respektive elev under perioden 2024-08-15 till 2024-11-11. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (15 kap. 16 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, arbetsplatsförlagt lärande, tillgång till elevhälsa och rätten att läsa om en kurs.

Beslutet om att avsluta ärendet i ovan nämnda delar får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2024 inlett en riktad tillsyn av Praktiska Gymnasiet Malmö Norra i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Praktiska Gymnasiet Malmö Norra följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, frånvaro, arbetsplatsförlagt lärande (APL), tillgång till elevhälsa och rätten att läsa om en kurs.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn, vid besök på skolenheten den 11 och 12 april 2024. Kompletterande digital intervju har hållits med personal i elevhälsan den 16 maj 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans egen frånvarostatistik för läsåret 2023/2024, utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram, rapport avseende betyg satta under perioden 2023-02-01 till 2024-01-31. Ärendegång för skolans arbete avseende extra anpassningar och särskilt stöd samt dokumentation avseende APL. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar.

Föreläggande vid vite

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan om behov av särskilt stöd

I skolans dokument *Ärendegång för elevhälsan* anges under rubriken anmäla och utreda bland annat: "Extra anpassningar är inte tillräckliga för eleven" och "Specialpedagog och speciallärare lyfter eleven på EHT. Elevens behov av särskilt stöd ska skyndsamt utredas". Av inlämnad skriftlig information och samtliga intervjuer med personal framgår att skolan använder sig av ett måluppfyllningsdokument (MUD) och att så kallade MUD-konferenser genomförs två gånger per termin. Eleverna färgmarkeras i måluppfyllsedokument: grön färgmarkering innebär att eleven når sina mål, gult innebär att eleven ligger i riskzonen för att inte nå målen och rött innebär att eleven i nuläget inte ser ut att klara målen.

I samtliga intervjuer framkommer att det är många elever på skolan som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå de betygskriterier som minst ska uppfyllas (härefter används skolans uttryck att eleverna inte uppnår "målen"). Intervjuade lärare uppger att det i vissa grupper och ämnen är uppemot hälften av eleverna som inte når målen. Särskilt engelska och matematik är enligt lärare mycket svårt för många elever. Lärare uppger att de anmäler elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen i samband med MUD-konferenserna där rektorn deltar. De elever som riskerar att inte nå målen rödmarkeras i måluppfyllsedokumentet. Lärare i en intervjugrupp säger att MUD-konferenserna är den formella väg som finns att anmäla behov av särskilt stöd till rektorn. Några lärare säger att det tidigare fanns en digital blankett för anmälan, men att den är borttagen. Lärare i den andra intervjugruppen uppger att de även kan anmäla vid möten med/genom att kontakta specialpedagogen eller vända sig direkt till rektorn. Lärare uppger att de gjort anmälan för ett stort antal elever vid MUD-konferenserna under innevarande läsår. Flera lärare uppger att de har anmält allt ifrån 25 till 60 elever i sina respektive ämnen.

Elevhälsans representanter uppger i intervjuer att de formella vägar som lärare kan göra anmälan på är att lyfta elever vid möten med specialpedagog som sedan tar med informationen till elevhälsans möte, att fylla i en digital blankett eller att lyfta eleven i samband med MUD-konferenserna där minst en av rektor eller biträdande rektor deltar. Enligt elevhälsan rödmarkerades ungefär 60 procent av skolans 195 elever vid den senaste MUD-konferensen, det vill säga runt 100 elever. En representant uppger att röd färgmarkering i måluppfyllsedokumentet innebär att det

finns en reell risk att eleven inte kommer att uppnå målen. Vidare uppger elevhälsan att ungefär 75 procent av eleverna på skolan någon gång under sin skolgång fått ett eller flera F.

Rektorn uppger i intervju i huvudsak följande. Skolledningen identifierade behov av och beslutade om en ärendegång för elevhälsans arbete/arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd kort efter att de började arbeta på skolan vårterminen 2023. Enligt ärendegången ska lärare på förhand informera om vilka elever som ska tas upp på elevhälsamötena som sker en gång i veckan. Detta fungerar dock inte så bra. Måluppfyllningsdokumentets främsta syfte är att på gruppnivå identifiera var eleverna ligger kunskapsmässigt, var de är på väg och vad de kan bli bättre på. I dokumentet syns det tydligt vilka elever som ligger i riskzonen, var skolan behöver stötta upp både lärare och elever och det framkommer också om det är något elevhälsan kan bidra med. Skolledningen och lärarna har dock olika syn på färgmarkeringarna i dokumentet. Lärarna har svårt att avgöra när extra anpassningar inte är tillräckliga och när anmälan ska göras till rektor. I samband med kommunikering av underlaget förtydligar rektorn att lärarna anser att en rödmarkering i dokumentet är en så kallad F- varning medan rektor menar att måluppfyllningsdokumentet är ett pedagogiskt verktyg där skolan på först och främst gruppnivå för pedagogiska samtal kring hur man ska hjälpa eleverna.

Utredning om särskilt stöd

Av inlämnad skriftlig information inför besöket framgår att det på skolan går cirka 195 elever. Av dessa går cirka 80 elever på introduktionsprogram: yrkesintroduktion och programinriktat val. Vidare framgår att det finns tio aktiva åtgärdsprogram och cirka 13 pågående utredningar om särskilt stöd. Det pågår också 84 omläsningar av kurser. Av inlämnad betygsrapport framgår att vårterminen 2023 uppgick antalet F i olika kurser eller ämnen till omkring 200 stycken.¹ Som framgår ovan under rubriken *Anmälan om behov av särskilt stöd* lyfte lärare vid den senaste MUD-konferensen ett stort antal elever som trots extra anpassningar riskerade att inte nå målen.

Lärare uppger i intervju att när anmälan har gjorts för en elev diskuterar de vid MUD-konferensen vad som behöver göras för att få det att fungera för eleven. De säger också att det efter anmälan sätts in nya extra anpassningar för eleven. Någon lärare säger att nästa steg efter anmälan är att hen följer upp om eleven följer den handlingsplan som läraren tagit fram innan anmälan. Flertalet intervjuade lärare

¹ En elev kan ha flera F. Skolinspektionen kan dock av den inskickade betygsrapporten inte utläsa hur många *elever* som har F.

uppger att det inte alltid startas en utredning efter att de har gjort en anmälan och att saker har "fallit mellan stolarna" eftersom det under en tid inte fanns någon specialpedagog på skolan. Lärare säger att det finns elever som hade kunnat få godkänt betyg om de hade fått mer stöd. Enligt lärare fungerar elevhälsans arbete dock bättre nu. På fråga vad det beror på att det finns så få åtgärdsprogram på skolan trots att många elever inte når målen, svarar lärare att det kan bero på att det pågår många frånvaroutredningar. Hög frånvaro är för många elever orsaken till att eleven inte når/riskerar att inte nå målen. Någon lärare uppskattar att detta gäller hälften av de elever som får betyget F. Någon lärare uppger att det dock är svårt att veta om frånvaro kanske egentligen beror på att eleverna behöver särskilt stöd.

Vid intervjuer med elevhälsan framkommer bland annat följande. Efter att lärare vid MUD-konferensen signalerat att elever trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen, sker en diskussion kring eleven och därefter beslutas om åtgärder i någon form. Åtgärderna varierar beroende på om problematiken gäller hög frånvaro eller sociala eller kognitiva svårigheter. Det kan handla om mer formella åtgärder, såsom pedagogisk utredning, frånvaroutredning och specialpedagogiska insatser, men det kan också vara åtgärder i form av uppföljning med lärare, att ta kontakt med en elev eller kalla vårdnadshavare till möte. En representant uppger att det alltid startas någon form av utredning när de identifierat att elever har svårt att nå målen, men att det ibland bara handlar om en enklare kartläggning. Vad gäller de elever som lyftes vid senaste MUD-konferensen, arbetar specialpedagogen mycket med dessa elever; antingen genom utvärdering av redan pågående insatser eller genom initiering av någon ny form av insats. Det finns flera anledningar till att det finns så få åtgärdsprogram och pågående utredningar om särskilt stöd på skolan. Skolan har gjort en omorganisation och har nya rutiner som håller på att sätta sig. De är också flera nya i elevhälsan, och under en period saknade skolan specialpedagog. Saker har därför "hamnat mellan stolarna". Antalet utredningar kommer dock att öka när rutinerna satt sig. Det har också funnits en osäkerhet hos personalen angående hur de ska registrera i MUD-dokumentet, och det är ofta frånvaro som är problemet för de elever som rödmärkats. Allt lärarna signalerar går inte heller hela vägen till elevhälsoteamet utan specialpedagogen gör en sällning; ställer frågor till lärarna, exempelvis om de har använt olika extra anpassningar, och ber lärare att komplettera informationen. Ofta kan skolan inte heller vänta på att en utredning är färdigställd, utan för att eleven snabbt ska få stöd arbetar de "icke-dokumenterat". Skolans förutsättningar skiljer sig dessutom åt från många andra skolor eftersom mer än hälften av skolans elever går på introduktionsprogram. För dessa elever finns möjligheten att göra anpassningar eller ta bort vissa gymnasiegemensamma kurser inom ramen för elevens individuella studieplan. För elever som går nationellt program krävs dokumentation och då måste utredningar göras, men det finns inte samma krav på dokumentation för elever på introduktionsprogram.

Som representant för elevhälsan förstått det behöver åtgärdsprogram inte upprättas i de fall anpassningar görs i studieplaner för elever som går på introduktionsprogram.

Vid intervju med rektorn framkommer bland annat följande. När extra anpassningar inte är tillräckliga för en elev tas eleven upp på elevhälsomöte via specialpedagogen och rektorn beslutar om det ska göras en utredning. Beroende på elevens problematik kan det vara exempelvis en pedagogisk utredning eller en psykosocial utredning. Det har inte startats utredningar för alla elever som lärare rödmarkerade och lyfte vid senaste MUD-konferensen. Det finns flera anledningar till att det finns få utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram på skolan. All information går inte vidare till rektorn utan specialpedagogen fungerar som en slags "grindvakt". Lärarna måste göra ett förarbete innan ärendet tas upp på elevhälsans möte. Har läraren följt upp och utvärderat kan ärendet gå vidare till elevhälsomötena och då startas en utredning, men finns det fler åtgärder att testa gör man det först. En utredning om särskilt stöd startas inte heller i de fall anledningen till att eleven riskerar att inte nå målen är hög frånvaro. Det är ofta i de gymnasiegemensamma ämnena som eleverna får betyget F. Om eleverna i dessa fall säger att de vill ha behörighet startas en pedagogisk utredning, men för elever som säger att de inte vill läsa dessa ämnen utan i stället komma ut i arbete startas inte en pedagogisk utredning. I samband med skolans omorganisering identifierades att elever "fallit mellan stolarna" på grund av bristande kommunikation. Att göra en pedagogisk utredning är ett omfattande arbete och skolan skulle inte hinna med om det skulle startas utredningar för alla elever som fått F-varning eller betyget F. I samband med kommunikering av underlaget anger rektorn att lärare har svårt att avgöra när extra anpassningar inte är tillräckliga och när anmälan ska göras till rektorn.

Av intervju med rektorn samt av huvudmannens yttrande i samband med kommunikering av underlaget framgår att några av de 13 utredningarna om särskilt stöd som pågick när denna tillsyn inleddes, har avslutats och i några fall har beslut om att upprätta åtgärdsprogram fattats. För närvarande finns därför sex pågående utredningar om särskilt stöd.

Åtgärdsprogram

Representanter för elevhälsan och rektorn uppger att rektorn, i de fall en utredning av behov av särskilt stöd har genomförts, fattar beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller att inte upprätta åtgärdsprogram. Rektorn uppger att hen under sin tid på skolan dock inte har fattat några beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram.

Enligt både elevhälsans representanter och rektorn ges elev och vårdnadshavare möjlighet att delta i arbetet med åtgärdsprogram och de får information om åtgärdsprogrammet och hur detta kan överklagas. I några fall har skolan dock trots upprepade försök inte kunnat komma i kontakt med vårdnadshavare för att ge sådan information och har i dessa fall fått informera skriftligt genom att skicka hem åtgärdsprogrammet.

Vid Skolinspektionens besök tog utredarna del av ett urval av skolans åtgärdsprogram. I något/några av åtgärdsprogrammen saknades datum för beslutet, datum för när uppföljning och utvärdering ska genomföras samt uppgift om vem som ansvarar för uppföljning och utvärdering. Huvudmannen har skickat in några av dessa åtgärdsprogram och Skolinspektionen kan konstatera att de nu innehåller samtliga nämnda uppgifter. Huvudmannen har gett en förklaring till att det initialt har saknats uppgifter i åtgärdsprogrammen. Det uppges bero på att rektor inte fått del av uppdaterade versioner av programmen, vilket i sin tur berott på personals frånvaro.

Rättslig reglering

Anmälan om behov av särskilt stöd

Om det inom ramen för undervisningen, genom bland annat resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare, eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Det samma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen).

Utredning om särskilt stöd

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens

vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om bland annat åtgärdsprogram (28 kap. 16 § skollagen).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän, är vissa bestämmelser enligt förvaltningslagen tillämpliga (29 kap. 10 § skollagen). Detta gäller bland annat dokumentation, motivering av beslut samt underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (31–33 §§ förvaltningslagen).

Av 9 kap. 6 § gymnasieförordningen framgår att en elev i gymnasieskolan kan befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram. Bestämmelsen har ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Skolinspektionens bedömning

Anmälan om behov av särskilt stöd

I utredningen framkommer att det finns olika uppfattningar om när och hur en anmälan om behov av utredning av särskilt stöd ska göras. Rektorn uppger visserligen att det främsta syftet med skolans måluppfyllelsedokument/MUD-konferenserna är att identifiera var eleverna ligger kunskapsmässigt på gruppnivå. Av intervju med såväl lärare som elevhälsans representanter framgår dock att ett sätt för lärare att göra anmälan för elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas, är att lärare rödmarkerar eleverna i måluppfyllelsedokumentet och lyfter dem vid skolans MUD-konferenser som genomförs två gånger per termin. Utredningen visar att lärare vid den senaste konferensen gjorde anmälan för ett mycket stort antal elever. Det framgår också att rektorn får kännedom om de elever som anmäls på detta sätt; företrädesvis genom att delta vid MUD-konferenser. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att lärare genom att rödmarkera och lyfta en elev vid MUD-konferens måste anses ha anmält behov för eleven att utredas för eventuellt särskilt stöd.

Utredning om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att utreda elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Av utredningen framgår att det under vårterminen 2023 satts ett mycket stort antal F i olika kurser eller ämnen samt att det finns ett mycket stort antal elever på skolan som under innevarande läsår riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas i olika kurser och ämnen. Det framgår att lärare vid ett MUD-möte vårterminen 2024 gjort anmälan om behov av särskilt stöd för omkring 100 av skolans 195 elever. Trots detta finns det endast ett fåtal pågående utredningar om särskilt stöd på skolan samt endast ett fåtal åtgärdsprogram. Det framkommer samstämmiga uppgifter om att en utredning av olika skäl inte alltid startas efter att anmälan har gjorts till rektor, utan rektor beslutar i samråd med elevhälsan om en utredning ska startas eller inte.

Skolinspektionen konstaterar att när lärare anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd är rektorn skyldig att se till att en utredning om särskilt stöd inleds. Det är enligt skollagen inte frivilligt för rektorn att välja mellan att inleda och inte inleda en utredning om särskilt stöd. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att en utredning kommer till stånd. Skyldigheten att utreda särskilt stöd gäller även i de fall där det exempelvis pågår en frånvaroutredning. En frånvaroutredning och en utredning om särskilt stöd kan dock behandlas i samma utredning. Det framgår vidare att en utredning inte alltid startas för elever som går på introduktionsprogram, utan att förändringar i stället görs i elevens individuella studieplan genom att kurser eller ämnen tas bort. Skolinspektionen konstaterar att skollagens regler kring skyldigheten att utreda behov av särskilt stöd är desamma oavsett vilket program en elev läser.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller skollagens krav på att utreda elevers behov av särskilt stöd. Detta även med beaktande av att ett antal anmälningar om särskilt stöd avser elever som riskerar att inte nå betygskriterierna som minst ska uppnås på grund av hög frånvaro. Bristerna medför att elever inte ges eller riskerar att inte ges det stöd som de behöver och har rätt till. Det finns bland annat elever som i praktiken har reducerat program, utan att det gjorts en utredning som visar att förutsättningar för detta stöd är uppfyllda och utan att det finns beslut om reducerat program eller åtgärdsprogram. Bristerna försvårar möjligheterna för elever att kunna nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Skolinspektionen bedömer att bristerna är allvarliga mot bakgrund av att det vid skolan finns ett stort antal elever som inte når eller riskerar att inte nå målen och att det pågått en längre tid.

Åtgärdsprogram

Skolinspektionens utredning visar att rektorn, i de fall en utredning av behov av särskilt stöd har genomförts, fattar beslut om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte utarbetas. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tog del av i samband med skolbesöket saknade vissa lagstadgade uppgifter. Mot bakgrund av att de åtgärdsprogram som härefter lämnats in till Skolinspektionen innehåller de uppgifter som ska finnas enligt skollagen och huvudmannens förklaring till detta, gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen inte bryter mot bestämmelserna i den delen.

Frånvaroutredning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation avseende frånvaro framgår följande. Skolan har cirka 195 elever. Under perioden vecka 2 till vecka 15, 2024, har totalt 130 elever, vilket motsvarar cirka 67 procent av alla elever, en frånvaro om mer än 25 procent och 67 elever (cirka 34 procent) en frånvaro som överstiger 50 procent. För läsåret 2023/2024 (vecka 35, 2023, till vecka 15, 2024) har 126 elever (cirka 65 procent) mer än 25 procent frånvaro och 54 elever (cirka 28 procent) en frånvaro om minst 50 procent.

Såväl elever som lärare, representanter från elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att skolan har stora problem med hög frånvaro bland eleverna. Detta även när eleverna är på APL.

Några lärare uppger att de ska fylla i elevers frånvaro i procent i den så kallade frånvarotrappan och att det är rektor som beslutar om det ska startas en frånvaroutredning. Flera lärare uppger att det är specialpedagog som ansvarar för frånvaroutredningar medan några andra lärare säger att det numera är mentorn som gör frånvaroutredningen som sedan ska skickas till specialpedagog. Mentorn ska försöka se vad orsaken till frånvaron är. Lärare säger att det förekommer att frånvaroutredningar görs på skolan, men långt ifrån tillräckligt många. Lärare ger som exempel på åtgärder som vidtas för att elever ska öka sin närvaro att lärare ringer till elever på morgonen för att väcka dem och pusha dem att komma till skolan. De har också fått information från elevhälsan om att uppmärksamma elever positivt när de kommer till skolan. Flera lärare uppger att skolledningen gjort ett stort arbete sedan de började på skolan och att de lagt stort fokus på att samla information om elever och skapa gemensamma rutiner.

I intervjuer med elevhälsoteamet framkommer bland annat följande. När lärare "flaggar" en elev för hög frånvaro tas eleven upp på elevhälsoteamets möten. Det

är rektor som fattar beslut om att starta en frånvaroutredning, och det är mentor eller specialpedagog som genomför utredningen. Elevhälsoteamet involveras i frånvaroutredningarna. I utredningen förs samtal med elev och vårdnadshavare och vid behov med externa aktörer såsom socialtjänsten. Enligt elevhälsan har ett 20-tal frånvaroutredningar startats sedan början av läsåret. Det fattas beslut om konkreta åtgärder efter att en utredning genomförts och rektor säkerställer att åtgärderna genomförs. Enligt elevhälsan har personalen god kännedom om sina elever och är bra på det relationella, men de har inte dokumenterat på rätt sätt. Detta ska skolans nya rutiner säkerställa. På skolan har de stort fokus på arbetet med frånvaro.

Vid intervju med rektorn framkommer bland annat följande. Enligt skolans rutin ska elever som har en frånvaro som överstiger 25 procent lyftas. En elev med i övrigt god närvaro kan dock ha en tillfälligt hög frånvaro på grund av exempelvis influensa, och då brukar inte eleven lyftas eller utredas. Rektor fattar beslut om att inleda en frånvaroutredning när lärarna "flaggar" för en elevs höga frånvaro. Det finns inga färdiga frånvaroutredningar men ett antal pågående. På fråga om det låga antalet utredningar beror på bristande information eller på att utredning bedömts vara obehövlig säger rektorn att det nog beror på bristande kommunikation. När Skolinspektionen ber om exempel på åtgärder som vidtas för att öka en elevs närvaro, säger rektorn att det inte finns någon frånvaroutredning som är klar ännu. Närvaron är bättre för många elever nu under vårterminen jämfört med höstterminen, enligt rektorn. Skolledningen har identifierat att frånvaroarbetet av olika anledningar inte fungerat så bra och skolledningen har påbörjat ett arbete kring frånvaro på individ-, grupp-, och skolnivå. På skolnivå handlar det om att skolan måste ha rutiner för hur de ska arbeta med frånvaro och på individnivå om att de behöver hitta var eleverna är, varför de inte kommer till skolan och hur skolan kan hjälpa dem. Den höga frånvaron och närvaroarbetet kommer att vara av högsta prioritet under höstterminen.

I samband med kommunikering av underlaget anger huvudmannen att det finns 39 pågående frånvaroutredningar.

Rättslig reglering

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (15 kap. 16 § skollagen).

Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att utreda orsakerna till elevers frånvaro.

Det framgår av Skolinspektionens utredning att det finns omfattande problem med hög frånvaro bland eleverna på skolan och att detta pågått under i vart fall läsåret 2023/2024. Innevarande termin har 135 elever en upprepad eller långvarig frånvaro och 68 elever har en frånvaro om minst 50 procent. Trots detta har skolan endast startat 39 frånvaroutredningar. Av intervjuer framgår att anledningen till att inte flera frånvaroutredningar har startats främst är organisatoriska orsaker. Det har inte framkommit i tillsynen att sådana utredningar är obehövliga.

Syftet med en utredning är att kartlägga orsakerna till frånvaron. Utredningen utgör underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Att frånvaroutredningar inte genomförs kan leda till att åtgärder för att komma tillrätta med frånvaron uteblir och att eleverna inte ges förutsättningar att fullfölja sin utbildning.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller skollagens krav avseende utredning om frånvaro. Vidare bedömer Skolinspektionen att bristerna är allvarliga. Detta med hänsyn till att det vid skolan finns ett stort antal elever som har omfattande frånvaro samt att bristerna har pågått under en längre tid. Skolinspektionen gör denna bedömning även med beaktande av att skolan har identifierat problematiken med frånvaro, att ett flertal utredningar har startats under tillsynens gång samt att skolan kommer att prioritera arbetet med frånvaro under höstterminen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om förelägandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Praktiska Studier Riks AB verksamhet vid Praktiska Gymnasiet Malmö Norra inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter

som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Praktiska Studier Riks AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen konstaterar att det finns allvarliga brister i arbetet med särskilt stöd. Ett mycket stort antal elever på skolan når inte målen eller riskerar att inte nå målen i en eller flera kurser alternativt i ett eller flera ämnen. Trots att lärare gör anmälan om att elever kan vara i behov av särskilt stöd, startas det inte alltid en sådan utredning. Elever på introduktionsprogram som trots extra anpassningar inte når målen utreds inte alltid och skolan tar bort kurser från deras individuella studieplaner utan att fatta beslut om reducerat program i ett åtgärdsprogram. Bristerna medför att det finns en uppenbar risk att elever inte får det särskilda stöd som de behöver och har rätt till. Vidare finns allvarliga brister i skolans arbete med att utreda elevers frånvaro. Ett mycket stort antal av skolans elever har hög frånvaro. Det är grundläggande att skolan utreder och vidtar åtgärder för att komma till rätta med frånvaron eftersom upprepade eller långvarig frånvaro innebär att eleverna inte ges förutsättningar att fullfölja sin utbildning. Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande. Detta mot bakgrund av att bristerna får ett stort genomslag i verksamheten och drabbar en stor andel av skolans elever.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 8 miljoner kronor.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med samtliga personalgrupper framgår att skolan arbetar med extra anpassningar på gruppnivå och på individnivå. Elevhälsans personal och lärare uppger att elever som bedömts vara i behov av stöd i form av extra anpassningar ges det. Lärare ger som exempel att elever på gruppnivå får anpassningar i form av bildstöd, hålltider på tavlan, time-timers och rörelsepauser. På individnivå kan de

extra anpassningarna vara att eleverna får tillgång till skärmar, individuella genomgångar, att de har fast placering i klassrummen och muntliga kompletteringar i de fall de inte måste vara skriftliga. Flera yrkeslärare berättar också att de går igenom enskilda elevers behov av extra anpassningar med elevens APL-plats i samband med att eleven ska genomföra arbetsplatsförlagt lärande. Lärare och elevhälsans representanter berättar att extra anpassningar följs upp regelbundet och att justeringar av anpassningar görs vid behov.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom bland annat resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området extra anpassningar. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation samt intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att det finns en planering för att eleverna ska få 15 veckors APL. I förteckningar över arbetsplatsförlagt lärande som huvudmannen har gett in till Skolinspektionen anges vilka perioder (veckor och årskurs), vilken arbetsplats och vilken handledare respektive elev har. I samtliga intervjugrupper framkommer dock att alla elever inte genomför APL i enlighet med planeringen. Detta beror enligt lärare och rektorn främst på att elever är frånvarande från APL, men det förekommer också att elever inte har tillräckliga förkunskaper för att kunna gå ut på APL samt att elever har fått sluta på sin APL-plats på grund av misskötsamhet. Elever och lärare uppger i intervju att elever som inte kan vara på APL i stället får göra uppgifter i skolans verkstad. Både lärare och rektorn uppger att de i dessa fall arbetar för att eleverna ska kunna komma ut på APL igen så snart som möjligt. Huvudmannen har i yttrande i samband med kommunikering angett att det för varje program och inriktning finns en treårig plan för APL samt att rektorns beslut om utbildningens för-

läggning till APL dokumenteras och delas med huvudmannen. Yrkeslärarna dokumenterar i vilken utsträckning elever haft APL under sin utbildningstid och dokumentationen följs upp av rektorn. Huvudmannen följer i sin tur månadsvis upp med rektorn att det finns APL-platser för alla elever som går nationella yrkesprogram. Innevarande läsår har huvudmannen gått igenom APL-företeckningen och vid behov har det gjorts justeringar på individnivå för att säkerställa att alla elever får det arbetsplatsförlagda lärande de har rätt till inom ramen för sin utbildning.

Rättslig reglering

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 16 § skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid (4 kap. 12 § gymnasieförordningen (2010:2039)).

Om arbetsförlagt lärande inte kan erbjudas på ett yrkesprogram i gymnasieskolan får utbildningen anordnas bara om 1. planerade platser för arbetsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över eller 2. utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Det arbetsförlagda lärandet ska då bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan. Om en utbildning har skolförlagts enligt punkten 1 ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats (4 kap. 13 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

I utredningen framkommer visserligen uppgifter om att det finns elever som av olika skäl inte genomför arbetsplatsförlagt lärande som planerat. Av uppgifterna i ärendet framgår emellertid inte annat än att elever erbjuds arbetsplatsförlagt lärande med minst 15 veckor, att elever som inte genomför arbetsplatsförlagt lärande genomför uppgifter på skolan samt att skolan vidtar åtgärder i syfte att få ut eleven på arbetsplatsförlagt lärande. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att huvudmannen brutit mot bestämmelserna. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Vad gäller skolans skyldighet att utreda elevers frånvaro och/eller behov av särskilt stöd behandlas detta i Skolinspektionens bedömning under rubrikerna *Utredning om särskilt stöd* och *Frånvaroutredning*.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnat skriftligt material samt intervju med representanter i elevhälsan framkommer att elevhälsan består av skolkurator, två specialpedagoger, skolläkare, skolsköterska och skolpsykolog. Till skolans elevhälsa räknas också studie- och yrkesvägledaren.

Av intervjuer med lärare och representanter i elevhälsan framkommer att det inte fanns någon specialpedagog på skolan under en period av innevarande läsår samt att det tidigare har varit stor omsättning av personal i elevhälsan, men att det fungerar bättre efter årsskiftet.

Rättslig reglering

För eleverna i bland annat gymnasieskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området tillgång till elevhälsa. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Rätten att läsa om en kurs

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av samtliga intervjuer framgår att elever informeras om rätten att läsa om en kurs. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn berättar att lärare och studie- och yrkesvägledaren informerar elever om rätten att läsa om en kurs vid flera olika tillfällen under utbildningen. Rektorn uppger vidare att skolan har försökt identifiera de elever som kan tänkas behöva läsa om kurser genom att gå igenom alla elevers studieplaner samt att dessa elever uppmuntrats av lärare att läsa om aktuella kurser. Skolan har också ökat tjänstgöringsgraden för någon lärare för att möjliggöra omläsning av vissa kurser för elever. Vidare uppger rektorn att det för tillfället pågår 84 omläsningar samt att en elev kan läsa om flera kurser samtidigt.

Rättslig reglering

Om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl. En elev som inte har fått betyget E på gymnasiearbetet eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola har rätt att göra om arbetet en gång. Om en elev har fått betyget F på en stor andel av kurserna under ett läsår får eleven, om det finns särskilda skäl, gå om också sådana kurser som eleven fått lägst betyget E på under läsåret. (9 kap. 1 § gymnasieförordningen). Bestämmelsen har ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende rätten att läsa om en kurs. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Sofie Lindén

Beslutsfattare
Signerat av: Sofie Lindén

X Charlotta Nord

Föredragande
Signerat av: Charlotta Nord

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Magdalena Kocan, utredare Johanna Tinghammar Bruck, utredare Yasmin Johansson och regionjurist Maria Nyman medverkat.

Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, [ange kontorsadressen] eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.